

Elektroakustika

ELT pro E2

Akustika

- ▶ Akustika je vědní obor, zabývající se vznikem zvukového vlnění, jeho šířením, vnímáním zvuku sluchem a přenosu prostorem až po vnímání lidskými smysly.
- ▶ Zvuk - mechanické vlnění způsobené pohybem částic v prostředí. Člověk je schopen vnímat zvukové vlnění v rozsahu přibližně 10Hz až 20kHz.
- ▶ Dynamický rozsah lidského ucha - rozdíl mezi nejhlasitějším a nejtišším vnímatelným zvukem je asi 120 dB.

-
- ▶ Akustický tlak L_p – následek změn tlaku vzduchu vyvolaných zvukovými vlnami jednotkou je Pa.
  - ▶ Hladina zvuku – úroveň intenzity zvuku (tlaku) v dB.
  - ▶ V 0dB tzv. práh slyšitelnosti, práh bolesti cca 120-130 dB (při 1kHz). Jde o logaritmickou stupnici dvojnásobné zvýšení tlaku = zvýšení o 3dB.
  - ▶ Intenzita zvuku I (W/m^2) – tlak vzduchu v daném místě závisí na prostředí, vzdálenosti od zdroje zvuku a frekvenci.
-

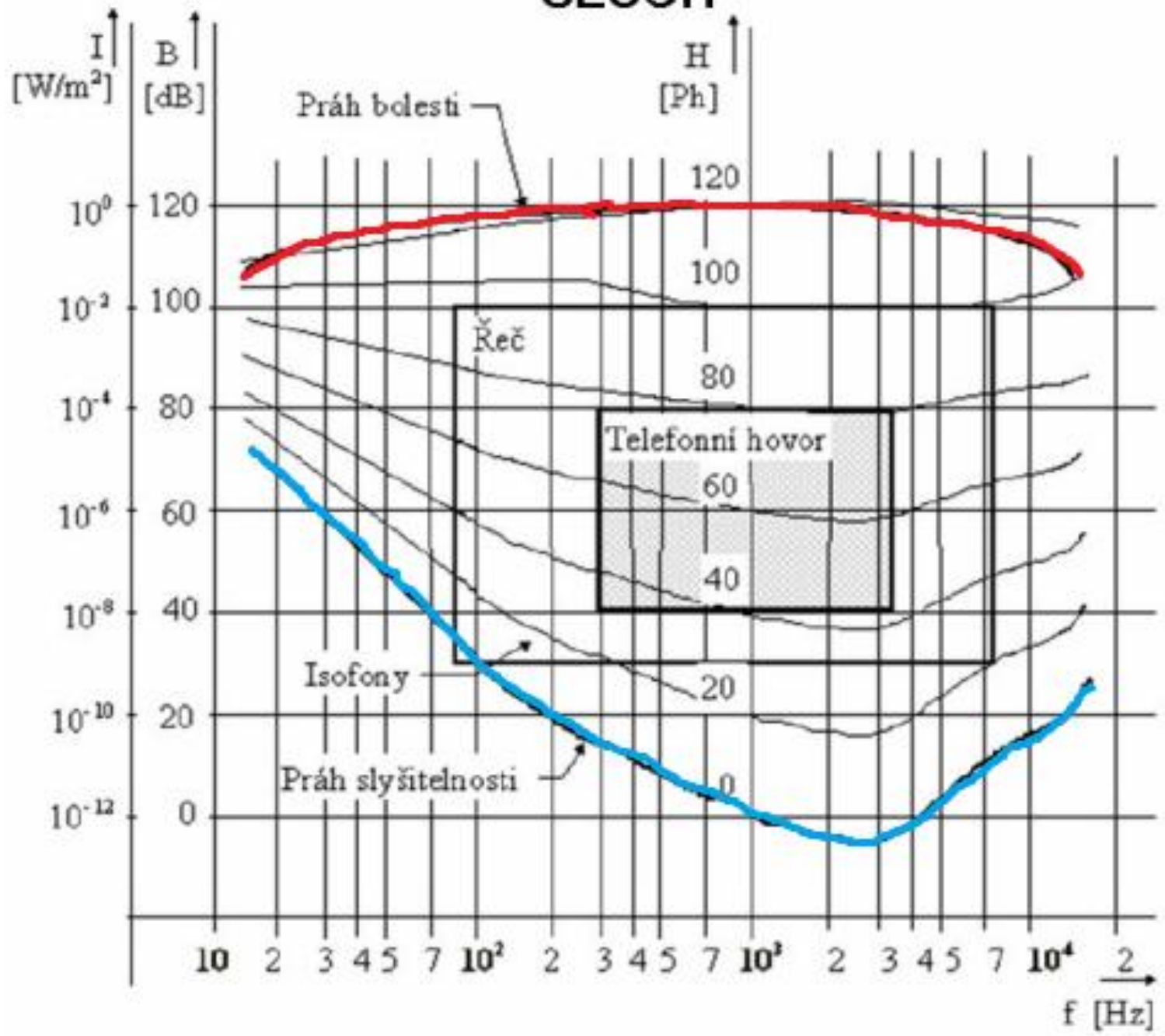
Hladiny zvuku

- ▶ 20dB – šepot
  - ▶ 30dB – tichá zahrada
  - ▶ 50dB – normální řeč, tichá ulice
  - ▶ 70dB – hlučná hospoda
  - ▶ 80dB – hluk automobilu, rušná ulice
  - ▶ 90-100dB – vlaky, nákladní aut.
  - ▶ 110dB – hlučné dílny, diskotéka
  - ▶ 120dB – proudová letadla, některé sirény
  - ▶ 160dB – start rakety

  - ▶ **Hladina zvuku slábne s 2 mocninou vzdálenosti!**
-

SLUCH

Elektroakustika

- ▶ Elektroakustika je věda, která se zabývá zvukem, jeho šířením, záznamem a reprodukcí za použití elektroniky.
- ▶ Elektro-akustické měniče = reproduktory, sluchátka.
- ▶ Akusticko-elektrické měniče = mikrofony, akustické snímače.

Důležitou vlastností reproduktoru je jeho citlivost S_L v dB, vyjadřuje akustický tlak zvuku v ose reproduktoru ve vzdálenosti 1 metr při vybuzení reproduktoru elektrickým výkonem 1 W.

Výkon zesilovače

- ▶ Výkon zesilovače se odvíjí od požadovaného dynamického rozsahu při reprodukci. Pokud požadujeme plný rozsah znamená to akustický tlak odpovídající hladině 115 až 120dB.
Rozhodující podíl na dosažené hladině však má citlivost reproduktorů (v dB), výkonem zesilovače lze pouze výslednou hladinu korigovat.
- ▶ Pro domácí poslech lze výpočtem dojít k výkonu kolem 100 až 200W při citlivosti reproduktorů 85-90dB.

-
- ▶ Velikost výkonu zesilovače odevzdané do zátěže je výrazně ovlivněna (omezena) parametry napájecího zdroje. Zejména jeho výkonem a výstupním napětím.
  - ▶ Na výsledný výkon zesilovače má vliv impedance zátěže nejčastěji 4 nebo 8Ω .
  - ▶ Požadavek na výkon zesilovače se také odvíjí od předpokládané vzdálenosti posluchače od elektroakustického měniče (reproduktoru).

Jaký výkon zesilovače?

Pro určení výkonu zesilovače je tedy rozhodující:

- ▶ vzdálenost posluchače od zdroje zvuku (reprosoustav)
- ▶ umístění ozvučení (venkovní, vnitřní, vozidlo)
- ▶ citlivost a ostatní vlastnosti použitých reproduktorů
- ▶ možnosti napájecího zdroje zesilovače

Jaký výkon zesilovače?

- ▶ Vnímání intenzity zvuku vycházejícího z reproduktorů je nejvíce ovlivněno citlivostí reproduktorů a vzdáleností posluchače od zdroje zvuku.

$$L_p = S_L + 10 \log \frac{P}{I^2}$$

z toho vyplývá pro výkon zesilovače:

$$P = 10^{(L-S)/10} \cdot I^2$$

P- výkon zes. S_L - citlivost reproduktorů v dB

l- vzdálenost L_p - akustický tlak v dB

Příklad 1.

- ▶ Akustický L_p tlak při výkonu 100W, citlivosti repro 87dB a vzdálenosti od reprosoustavy 2m:

$$L_p = S_L + 10 \log \frac{P}{I^2}$$

$$L_p = 87 + 10 \log \frac{100}{2^2} = 100,98 \text{dB}$$

Výpočet je uvažován na jeden reproduktor.

Příklad 2.

- ▶ Jaký výkon počítače je třeba pro dosažení akustického tlaku 100dB ve vzdálenosti 2m a citlivosti reproduktorů a) 83dB b) 86dB

$$\mathbf{P = 10^{(L-S)/10} \cdot I^2}$$

$$\text{a) } P = 10^{(100-83)/10} \cdot 2^2 = 200\text{W}$$

(např. 2x100W)

$$\text{b) } P = 10^{(100-86)/10} \cdot 2^2 = 100\text{W}$$

(např. 2x50W)

**Hloubkový reproduktor
SpeaKa 180/200 – 89dB**
Cena 892,-Kč

**Hloubkový reproduktor
CPA 12-100 - 95dB**
Cena 1155,-

KONEC
